

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2018:44 Möjligt, tillåtet och tillgängligt – förslag till enklare och flexibla upphandlingsregler och vissa regler om överprövningsmål

Den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet har fått möjlighet att bereda Umeå universitets yttrande över SOU 2018:44 Möjligt, tillåtet och tillgängligt – förslag till enklare och flexibla upphandlingsregler och vissa regler om överprövningsmål. Remissvaret baserar sig på ett underlag från Juridiska institutionen. Underlaget har utarbetats av docent Tobias Indén.

Sammanfattning

Umeå universitet tillstyrker förslagen som innebär att regelverken kring upphandlingar som faller utanför EU:s upphandlingsdirektiv ska förenklas och göras mer flexibla. De förslag som inbegriper att det ska införas ansökningsavgifter i samband med överprövning av offentlig upphandling och som innebär att det ska införas bestämmelser om processkostnadsansvar avstyrks.

Övergripande synpunkter

Vad gäller förslagen till förändringar av lagen om offentlig upphandling ska nämnas att de i kort-het dels syftar till att göra de bestämmelser som styr sådana upphandlingar som inte omfattas av direktiv 2014/24/EU enklare och mer flexibla, dels syftar till att höja tröskeln för när en leverantör som anser sig blivit förfördelad i en upphandling ska vara villig att initiera en prövning i domstol. Det senare syftet ska uppnås genom att det föreslås att det ska införas både regler gällande en ansökningsavgift för att få ett ärende prövat i förvaltningsrätten och en bestämmelse om att den förlorande parten i en överprövningsprocess ska kunna åläggas att ersätta motpartens processkostnader, ett s.k. processkostnadsansvar.

Att förenkla det regelverk som styr upphandlingar vilka inte omfattas av EU:s upphandlingsdirektiv är önskvärt.

Utgångspunkten för utredningens andra del, den som syftar till att begränsa antalet överprövningar, kan däremot ifrågasättas, i och med att det knappast finns ett egenvärde i att minska antalet överprövningar. I de fall en eller flera leverantörer anser att en upphandlande myndighet agerat i strid med bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling, till nackdel för leverantören, finns det all anledning att få frågan prövad i domstol.

Att i likhet med utredningens förslag höja tröskeln för leverantörer att kunna få en prövning till stånd – dels genom införandet av en ansökningsavgift, dels genom införandet av en bestämmelse

om processkostnadsansvar – riskerar att urholka det system som utgår ifrån att leverantörerna också är upphandlingsrättens "väktare". Bortsett från den i sammanhanget begränsade möjlighet som Konkurrensverket har att få en enskild upphandling prövad i domstol är det endast leverantörerna som sådana som kan förmå upphandlande myndigheter att agera i enlighet med det upphandlingsrättsliga regelverket. Denna möjlighet riskerar att begränsas, inte minst om det införs en bestämmelse om processkostnadsansvar som skulle öka den ekonomiska risken för en leverantör i samband med en överprövning. Det kan inte heller uteslutas att en regel om processkostnadsansvar kan verka pådrivande för de kostnader som parterna ådrar sig i samband med en överprövning.

Utredningen gör bedömningen att införandet av en ansökningsavgift kommer att resultera i färre överprövningsmål. Ifråga om hur stor effekt ett införande av en sådan avgift kan få uttalas att "Utredningens uppskattning är att förslaget innebär att det från år 2019 kommer in cirka 5 procent färre mål till förvaltningsrätterna." och i fråga om effekten av införandet av en regel rörande processkostnadsansvar uttalas att "Utredningen uppskattar att ett processkostnadsansvar kan förväntas leda till att det kommer in 15 procent färre överprövningsmål från och med år 2019." (s. 1515) Vad dessa uppgifter baseras på är tämligen oklart.

Det kan ifrågasättas om utredningens förslag vad gäller ansökningsavgift och processkostnadsansvar ska bli verklighet utan en mer principiell analys och grundläggande utredning. Det huvudsakliga skälet till en sådan ståndpunkt är att förslagen har mycket långtgående konsekvenser på så sätt att de förändrar grunderna för överprövningen av den offentliga upphandlingen, då de innebär att överprövningen som sådan tar ett stort steg ifrån det förvaltningsbesvär som den idag kan liknas vid. Dessutom kan det argumenteras för att förslagen riskerar att urholka det system som utgår ifrån att leverantörerna också är upphandlingsrättens "väktare", samtidigt som effekten av de föreslagna åtgärderna kan ifrågasättas.

Beslut i ärendet har fattats av professor Ruth Mannelqvist, den Samhällsvetenskapliga fakultetens dekan, efter föredragning av fakultetssamordnare Åsa P Isaksson.

För den Samhällsvetenskapliga fakulteten

Handwritten signature of Ruth Mannelqvist in black ink.

Ruth Mannelqvist
Dekan

Handwritten signature of Åsa P Isaksson in black ink.

Åsa P Isaksson